

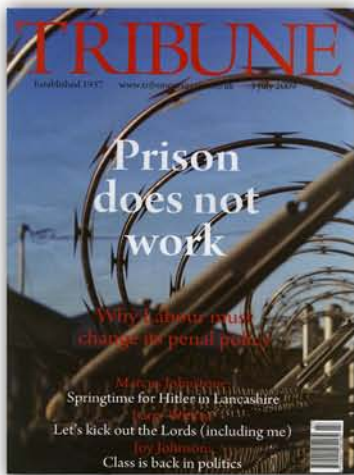
Contents:

International press:

Festivals' reviews:

Articles in Romanian:

Other articles:

ARTS

New wave of Romanian cinema on a reel roll

Neil Young at the Cluj Film Festival found much to impress in an 'imaginative whirlpool'

"Every known superstition is gathered into the horseshoe of the Carpathians, as if it were the centre of some sort of imaginative whirlpool." So wrote Jonathan Harker in his shorthand journal, which forms the first chapter of Bram Stoker's *Dracula*. Arriving in Transylvania en route to his fateful encounter with the bloodthirsty aristocrat, Harker's first port of call was the city of "Klausenburgh" – the old German name for what is now officially known as Cluj-Napoca.

This mini-metropolis of 400,000 souls remains the capital of Transylvania – that multi-ethnic portion of western Romania, with a particularly prominent Hungarian minority. And since 2002 it's played host to the Transilvania [sic] International Film Festival, TIFF for short, which introduces the latest cinematic treats to local audiences and, in turn, showcases new Romanian film-making for the benefit of its foreign visitors. Add in a warm, friendly atmosphere, cinemas full of character, nightly opportunities for socialising and a hilly, picturesque setting and the result is a more modern version of the "imaginative whirlpool" noted in Harker's diary.

And it's perhaps no coincidence that the seven years of TIFF's existence – under the genial stewardship of its founder Tudor Giurgiu (himself active as a producer/director) – have seen the swelling of what's become known as the "New Wave" of Romanian cinema. Winner of the top prize – the Transilvania Trophy – at the inaugural TIFF was Cristian Mungiu for *Occident*, who went on to win the Palme d'Or in Cannes for 2007's *4 Months, 3 Weeks and 2 Days*. Corneliu Porumboiu took home the Trophy in 2006 for *12:08 East of Bucharest*, shortly after picking up the Camera d'Or (for the best debut) at Cannes, while major prizes on the Croisette also went to Cristi Puiu's *The Death of Mr Lazarescu* (2005) and *California Dreamin'* (2007), the latter being the only feature completed by Cristian Nemescu before his tragically premature death in a car crash in 2006, aged just 27.

What's really surprising about the "New Wave" is that, four years after Lazarescu's Cannes triumph put the nation back on the cinematic map, it shows very few signs of dying down. While cinema-going in Romania itself has been in crisis for some time – the number of picture-houses is scandalously small – the "export" situation is diametrically different.

Porumboiu's *Police, Adjective* was perhaps the best-reviewed film in Cannes last month.

It won the top prize in the prestigious "Un Certain Regard" sidebar and many reckoned it could even have won the Palme d'Or if it had been allotted a slot in the main competition. Conspiracy theorists speculated that it was kept out because organisers were wary of Romania triumphing twice in three years. Joint winner of TIFF's Transilvania Trophy – with Norway's crowd-pleasing "road movie on snow-scooters" *Nord – Police, Adjective* is a cerebral patience-tester about a taciturn young cop who comes to realise that his personal morality doesn't quite square with the laws he's sworn to uphold.

Full of long takes in which very little happens – slowly – *Police, Adjective* is as much a "structural" affair as Porumboiu's first (much more energetic) movie, but operates in a much more rarefied, austere mode of film-making. While solid in all departments and guaranteed to stimulate social and philosophical debate wherever it is shown, the snail-paced picture is a classic example of a movie seemingly made with international critics and festival-awards primarily in mind – as American box-office analyst Eric Lavalley put it, "this is an art house film for a very select crowd." So, expect to see it play in "select" British venues later in the year.

If there was a Romanian production on show in Cluj this year that has a chance to appeal to local and international palates, it's *Tales from the Golden Age*, a seven-part portmanteau project devised and written by Mungiu, who also directed two of the segments. The over-ambitious plan is that six of the seven parts will be shown at any one screening, the selection and order to be determined by an as-yet-unspecified randomisation process. All seven sections were shown in Cluj, presenting ironic, wry glances back at the grim 1980s when Romania suffered under the quasi-Communist dictatorship of Nicolae Ceausescu. Two of the segments (*The Legend of the Official Visit* and *The Legend of the Air*

Sellers) stand out from the remainder in terms of impact and quality, but overall the standard is pretty strong and, taken together, the "tales" do cohere into an entertainingly effective whole.

Rather more conventional in form and tone, but, on balance, more satisfying and accomplished, is *Constantin and Elena*, a reflective documentary from talented, 25-year-old debutant Andrei Dascalescu. Showing real flair as editor and cinematographer as well as director, Dascalescu – who worked as an assistant to legendary sound/film editor Walter Murch on Francis Ford Coppola's Romania-shot *Youth Without Youth* (2007) – painstakingly crafts an empathetic study of his own elderly grandparents as they go about their business in a sleepy rural village. Although shot on video, Dascalescu's "eye" is such that the picture is consistently striking to look at, as over the course of a year we observe and adapt to the rhythms of a couple who've been married – not always in perfect bliss – for more than five decades.

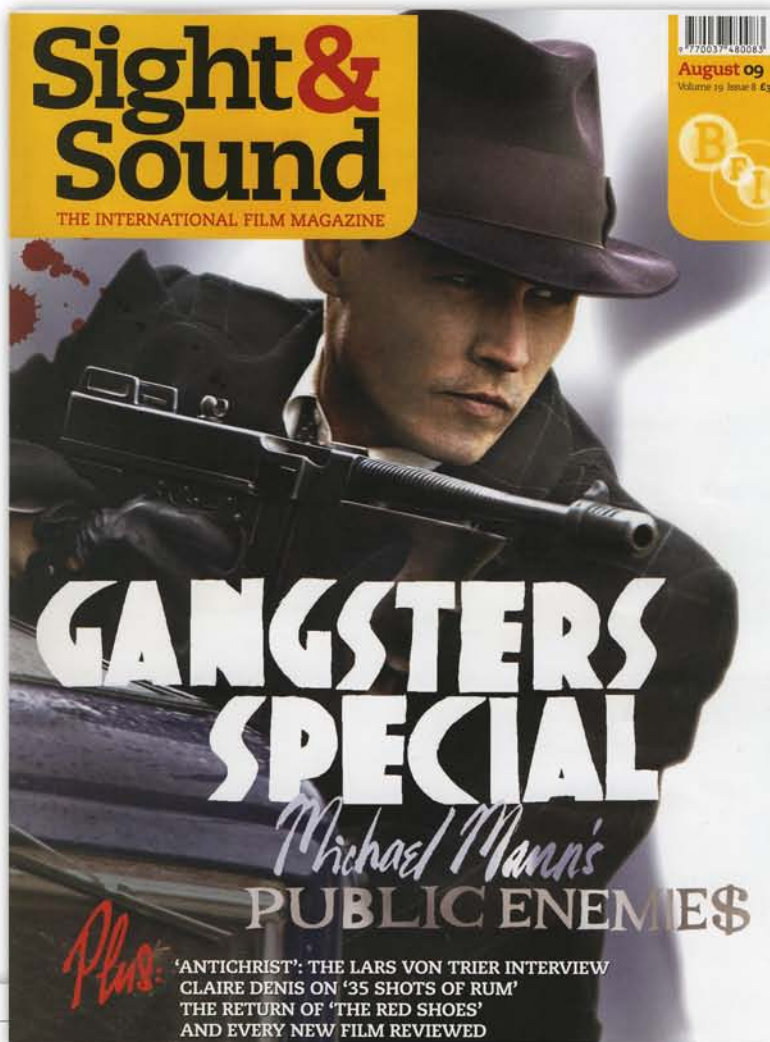
Dascalescu wasn't the only 20-something to serve notice of his promise – and ability – in Cluj this year. Providing further welcome evidence of the Romanian New Wave's ongoing vitality were a couple of outstanding shorts: *Oli's Wedding* by Tudor Cristian Jiurgiu (23) and *For Him* by Stanca Radu (26). Both, as it happens, deal with international communications via the wonder of Skype – the former a bittersweet tale of a proud dad in Romania "participating" in his son's nuptials as they unfold across the Atlantic in the United States, the latter a darkly comic (and genuinely funny) vignette in which technology facilitates (and then indirectly imperils) a long-distance love-affair.

Of the two, *Oli's Wedding* conforms more closely to the kind of established "art-cinema" tropes so masterfully explored by the likes of Mungiu and Porumboiu, while *For Him* is sparkier, wittier, displaying more of that elusive "commercial" sensibility in its directness, economy and visual flair. Radu's accomplishment is especially gratifying given the disappointing dearth of females among the Romanian directorial ranks – pretty much the sole previous exception being Ruxandra Zenide, now resident in Switzerland, who shows no signs of following up her fine debut *Ryna* (2005).

Even better news: Radu isn't alone. Keep an close eye out for California-educated 38-year-old Ioana Uricaru, whose hilariously acerbic, curtain-raising contribution to *Tales from the Golden Age* (*The Legend of the Official Visit*) isn't merely the stand-out segment of that particular movie – it's also, pound for pound, perhaps the best single work to be found in Cluj's "imaginative whirlpool" this year. ●

Police, Adjective: big prizewinner

FESTIVAL

Back from the grave

Verena von Stackelberg finds signs of revival at this year's Transilvania Film Festival

It's probably no coincidence that the Transilvania International Film Festival (TIFF) started in 2001 – in effect sharing its birthday with the Romanian New Wave. According to the festival's president Tudor Giurgiu, Romanian cinema had recorded its 'year zero' only one year earlier, in 2000, when not a single feature film was produced in the country. Cinemas, for decades an essential element of the communist propaganda machine, were closing throughout the country.

The festival was thus born out of an urgent desire to restore a national filmgoing audience. Visiting in June, it was hard to believe that less than a decade had passed since those dark days: the festival is efficient, accessible and remarkably well attended. This year TIFF screened 209 films and expected over 60,000 admissions, compared to just 45 films and 9,000 admissions in its first year.

According to artistic director Mihai Chirilov, the decision to focus the festival's main competition on first- and second-time directors is intended to evoke a sense of discovery in audiences. And sure enough, the programme continues to identify new trends: this year saw particular

The old country: 'Constantin and Elena', winner of Best Debut Feature at TIFF

emphasis on films blurring the lines between documentary and fiction, for instance in works such as *My Marlon and Brando* and *Hollywood, I'm Sleeping over Tonight*.

On the Eastern Front, meanwhile, Palme d'Or-winner Cristian Mungiu screened his portmanteau film *Tales from the Golden Age*, which had world-premiered a few weeks earlier in Cannes. A darkly funny look at the 'golden age' of communism in Romania (the term used, with heavy sarcasm, to describe the last 15 years of the Ceausescu regime), it illustrates urban legends of the period via a

characteristically Romanian mix of pitch-black comedy and quietly involving drama. The vignettes were made by several directors: Mungiu (who also wrote and produced), Ioana Uricaru, Hanno Höfer, Razvan Marculescu and Constantin Popescu. Intriguingly, none of the directors is identified with a particular segment, so the overall effect is of a truly collaborative endeavour.

Although the film delighted its audience – who occupied every available space of the cinema, including the carpet – the award for Best Romanian Feature went to

Andrei Gruszniczki's *The Other Irene*, a gripping drama in which a man has to contend with corrupt bureaucrats and hateful in-laws as he searches for his lost wife. In the Romanian Days section, Andrei Dascalescu earned a deserved Best Debut Feature award for *Constantin and Elena*, a poetic documentary about an elderly husband and wife living an idyllic life in the north-eastern Romanian countryside. Only 25, Dascalescu trained as an editor and sound engineer and, having already worked with Francis Ford Coppola and Walter Murch on *Youth Without Youth*, is a film-maker to look out for.

The tide has not yet turned in Romania: cinemas are still disappearing throughout the country. But the percentage of closures dropped last year for the first time in a decade – a sign, perhaps, that TIFF and the New Wave of Romanian directors are seeing the first fruits of their labour. Yet Tudor Giurgiu – a film-maker in his own right (most recently as producer of UK director Peter Strickland's Berlinale favourite *Katalin Varga*) as well as president of TIFF – is more cautious. While the festival is seeing a steady increase in admissions, it will be another 20 years, he says, before Romanian cinema can hold its own in the commercial marketplace – if at all. For the moment, though, all the signs at TIFF were promising ones.

The Empire office TV is switched off.

Search

EMPIRE

Join Empire
Get our free [weekly newsletter](#)
Your Email Address

Pedro Almodovar
A film by film look at the director's work

Win A Trip To Russia
With Russian Standard Vodka

DAILY QUIZ | MOVIE NEWS | BLOG | REVIEWS | FUTURE FILMS | FEATURES | INTERVIEWS | IMAGES | COMPETITIONS | FORUM | MAGAZINE

Excerpt from an article by David Parkinson on the films in the "All Change" Romanian Film Festival

The couple in Andrei Dascalescu's *Constantin and Elena* met when she was just 19. He proposed at the end of the first day they spent together and they were married within a month.

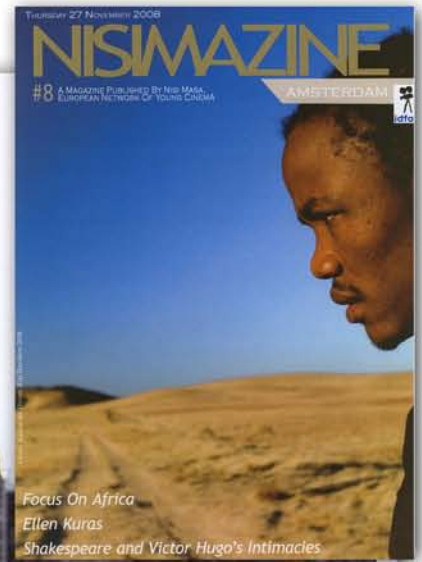
Some 55 years later, they are still deeply in love with each other and the Garden of Eden they have created for themselves in a picturesque village in north-eastern Romania. Whether sharing snippets of folklore, swapping old wives' tales or singing at the top of their voices, they exude a contentment few are privileged to enjoy. Weaving the rugs she hopes will be her legacy, Elena recalls songs learnt at the convent in which she was raised, while the gleefully nonconformist ex-plumber harks back to tunes taught to him while he was fighting the Second World War. Pottering around their garden, tending their animals, making their devotions at the local church or fussing over their extended family, they are the very definition of soulmates.

But there's nothing saccharine or twee about this documentary, even though Dascalescu is the subjects' grandson. Filmed over the course of a year, with a discreet technique that allows the pair to be totally natural, the footage captures a passing lifestyle with respect rather than regret. They wish they had more time left to them, but the combination of their faith and their pride in what they have achieved, on behalf of both the community and themselves, enables them to cry with one eye and laugh with the other.

An absolute joy, this deserves the widest possible audience.

Interview

Andrei Dascalescu - *Constantin and Elena*

"If the world was made up of people like them, there would be no problems that we couldn't solve." This is what Walter Murch had to say about the two main characters in Andrei Dascalescu's debut film *Constantin and Elena*.

You're portraying a subject that many of us would not even notice as being attention worthy. How did you decide to focus on it? My hope is that those who will notice the film will not regret it. It's about time, love, old-age and happiness, but also about death, bitterness and lack of time. I've come to focus on this subject by learning a lot from *Constantin and Elena*: to be happy for what you have, instead of regretting what you don't, or can't have. They go through everything together. Unfortunately, we don't get a recipe for their incredible, timeless love. But we see it exists. I wanted to show people that there's hope, there's love, and there's happiness in this world.

You're a very young director; you just graduated from the editing class of the National Film University in Bucharest. What made you decide to make the step towards directing and what was it like to play so many parts in the film's production? How did you manage, for instance, to pitch the project to a foreign producer and actually convince him to finance you? It was challenging. I never decided to become a director, definitely didn't think of being a producer, and the camera was always just a hobby. I just made the film. I couldn't have had any crew at the shootings, as this would've ruined the relationship with the characters. As far as the financing is concerned I remember what one of my idols, with whom I've had the chance to work, Walter Murch, said that to be a brilliant filmmaker you need any two of these three: hard work, talent and luck. I think I have luck, I am not sure about which of the other two. I went to a pitching workshop at Lisbon Docs, followed by a pitch. I'd already been shooting for more than a year back then, so I showed a trailer and I talked about the project. It seems that the 7 minutes I had for my pitch were enough for some of the commissioning editors to fall in love with my characters, and consider my project.

Why did you decide to shoot the film the way you did? Wasn't it difficult to make the entire film out of very long and still shots, with no camera movement whatsoever?

What amazes me now is that from the first tape I shot, two and a half years ago, I found my style. The fixed camera is my way of observing. I let the viewer choose his place of interest, I don't zoom or pan. I let everything happen. I think this style also gives dignity to my characters. It was difficult, and I've lost a lot of good moments, because I didn't want to move the camera. But I think it's worth it.

What was the interaction with the two main characters like, considering you are their grandson? What about the other characters from the village? How come everybody acted so naturally without noticing your camera?

Constantin and Elena, my grandparents, got used to the camera very quickly. It became a part of their home. Sometimes I left it in their room, even when I wasn't there. And I don't think they ever took me too seriously, which was vital for the film. In two years of shooting, the neighbors got used to me as well, after the first "take a photo of me" reactions.

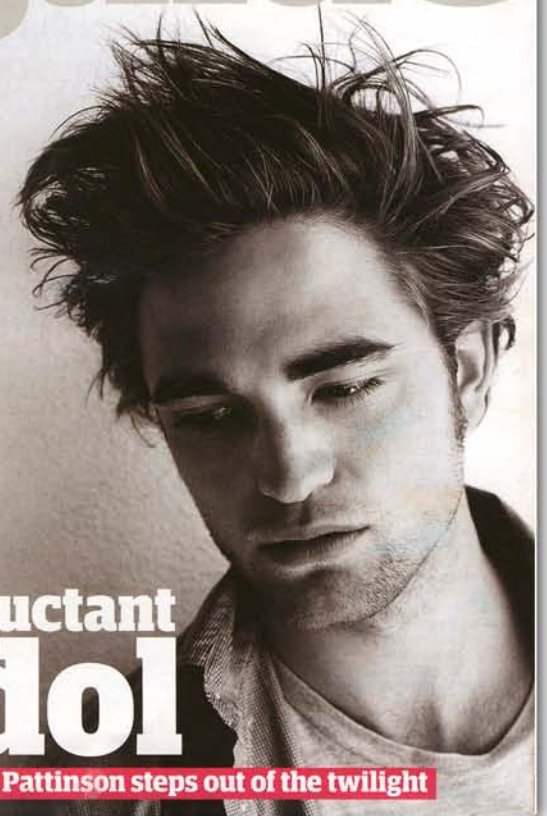
How did the fact that you worked as Walter Murch's assistant editor influenced your career and your views on filmmaking? Did he help you in the process of making this film in any way? After I worked with Walter Murch, I got a lot of offers for editing jobs, which I refused because I had stubbornly decided to make this film. Walter Murch was the first ever to see *Constantin and Elena*, in a short edit I actually made for him, as part of a present (a little handmade carpet from Elena). He was the one who advised me to make a film about my grandparents, so this was the start of everything. Later, he watched rough-cuts of my film, and advised me on the structure and the cuts. This was absolutely amazing, to have my idol as my advisor.

Anamaria Chioveanu & Rareș Kövesdi

guide

Reluctant idol

Robert Pattinson steps out of the twilight

ed

ctically feel
ter lapping
as you turn
this book
everything
ore taking
nge.

IVING ”

have you
d on the sofa
h with a stash
ve letters. ”

● All Change: The Romanian Film Festival London

There's no denying that the wave of exciting films coming out of Romania over the last five years has sparked huge interest in the country. For those who enjoyed 4 Months, 3 Weeks, 2 Days, there's more bedraggled hyperrealism and bitter comedy where that came from, such as the grimly amusing Hooked, a bizarre roadkill-turned-

roadtrip movie, Weekend With My Mother, a brutal addiction drama, and moving documentary Constantin And Elena (pictured), depicting the changing face of rural Romania. There are also shorts and several director Q&As. **ANDREA HUBERT** Curzon Mayfair, W1, to Mon, romanianculturalcentre.org.uk/filmfestival

● International Buddhist Film Festival London

Most of us won't be running off to a Himalayan monastery any time soon, but we can get a rather more digestible slice of Buddhism to go with this cinematic tribute to all that's enlightened, compassionate and zen. It's an eclectic mix of the dreamlike and the didactic, including rare 1925 silent Prem Sanyas, on the life of the Buddha himself (pictured), with live sitar and tabla accompaniment, Hometown Of The Heart, one of only two Korean films to have survived the war, and The Devotion Of Matthieu Ricard, a charming documentary about a monk described

as "the happiest man alive". Also screening a rather more familiar film on a Buddhist tip, like Donnie Darko and Dead Man, which epitomise the concept of the *bardo* the gap between one life and the next; a genre-defying genre if ever there was one. **AH** Barbican Screen, EC2, to 17 May, visit barbican.org.uk/buddhistfilm

ADVERTISEMENT

LIGHTS...CAMERA...ACTION FOR CHILDREN

NEIL YOUNG'S FILM LOUNGE

Sheila Seacroft's Cluj film-festival dispatches (4) Constantin and Elena, Hooked, Passo Doble.

08.

Festivalul Internațional
de Film Transilvania

29 MAI – 7 Iunie 2009
CLUJ-NAPOCA

CONSTANTIN AND ELENA [7/10]

Constantin si Elena : Romania/Spain 2008 : Andrei DASCULESCU : 103m : Cinema Victoria

A very likeable, very warm documentary made by debut director Dascalescu about his ageing grandparents who live in a village in the Romanian countryside. Fifty-four years into their marriage the couple reminisce, sing, josh each other, and get on with their daily, essential tasks, smoking the sausages, weaving, and singing in the church choir. She can no longer get about very well beyond the house, but he still plays an active life in the village church and reports back about activities, after she has sent him off looking suitably smart. Like a young wife she stays awake to hear what he's got to tell.

A wonderful hymn to contentment and sassiness in old age, the film looks gorgeous too, the couple's home with its vibrant colour and mix of the exquisite - the wall-hangings Elena has made over the decades - and the banal, worn, basic household utensils. It's notoriously trickier to express joy, optimism, love, in art than the darker side of life. This triumphantly succeeds.

official website : www.constantinandelena.com

Sheila Seacroft

11th June, 2009

CATALOGUE

WWW.IDFA.NL

First Appearance Competition

Romania, Spain, 2008
HD, colour, 100 min

Director: Andrei Dascalescu
Photography: Andrei Dascalescu
Editing: Andrei Dascalescu
Production: Roberto Blatt for Chellomulticanal,
Andrei Dascalescu for Filmlab
World Sales: First Hand Films
Screening Copy: Filmlab
Involved TV Channel: Chellomulticanal

Website: www.constantinandelena.com

WORLD PREMIERE

Constantin and Elena

Constantin si Elena

Andrei Dascalescu

In a Romanian village, an elderly couple has been happily married for almost 55 years. Constantin and Elena know that life must end, but are happy with everything that they've had. They fill their days with chores in and around the house, going to church and receiving welcome visitors, not to mention a catnap every now and then. Everything that these two old lovebirds do, they do slowly: from helping each other get dressed and climb ladders to weaving Elena's beautiful tapestries. Often they sing old Romanian songs at the top of their voices, or Constantin's old battle songs from his army days. Constantin and Elena aren't afraid of death, and discuss it in a practical way. They're proud of what they're leaving behind and happy with their love. But they do think it's unfortunate that they have so little time left together. As Constantin puts it, "With one eye I cry, with the other, I laugh." Director Andrei Dascalescu spent a year following this loving couple. His camera films each scene from a different position. It never pans or zooms in, and there's no voice-over or interviews. This love story tells itself in images, and the filmmaker - also the couple's grandson - keeps himself invisible.

Andrei Dascalescu:
Fly (fiction, 2007)

Constantin si Elena / Constantin i Elena / Constantin and Elena

REGIONALNA PREMIJERA / REGIONAL PREMIERE

Romania, 2008, HD CAM (HDTV), colour, 103 min., Romanian

Režija / Director: Andrei Dascalescu

Scenarij / Screenplay: Andrei Dascalescu

Direktor fotografije / Director of Photography: Andrei Dascalescu

Montaža / Editor: Andrei Dascalescu

Zvuk / Sound: German Gutierrez Ross

Producent / Producer: Andrei Dascalescu

Produkcija / Production: FILMLAB;

40 Argentina Street; 011754 Bucharest, Romania;

Tel: +40727346666, andrei@filmlab.ro;

www.filmlab.ro

Filmografija / Filmography:

2008 - CONSTANTIN SI ELENA / CONSTANTIN AND ELENA (documentary)

2007 - FLY (short)

Nagrade / Awards:

- First Appearance Award - IDFA 2008

Gorko-slatka ljubavna priča. Gdje je "slatko" ljubav (nakon 55 godina braka), a "gorko" je nedovoljno vremena za "slatko" (starost), a "priča" je svakodnevni život. Film je o praiskonskom, čistom načinu da se živi i voli. Filmski, posmatrački, ponekad voajeristički pogled na način života i sam život – i jedno i drugo skoro izumrlo.

Andrei Dascalescu rođen je 1984. u Piatra Neamtu, Rumunija. Diplomirao je na Univerzitetu za film u Bukureštu, radio kao montažer i tonac na mnogim filmovima, uključujući YOUTH WITHOUT YOUTH Francis Ford Coppole. Producirao i režirao FLY, dvominutni igrani film, koji je bio u 11 festivalskih selekcija, uključujući Cinemed u Montpellieru. CONSTANTIN I ELENA njegov je dokumentarni i dugometražni debi.

Film koji posmatra i razmišlja o starenju, ljubavi, braku i životnoj mudrosti. Režiser nas uspeva zainteresirati za vlastitu baku i djeda. Znalački strukturiran, u istinskom stilu cinema vérité, ovaj nas film, vješto koristeći dramsku napetost tišine i unutrašnju dinamiku svakodnevne rutine protagonista, drži prikovane za filmsko platno do samog kraja.

E A bittersweet love story. Where "sweet" is the love (after 55 years of marriage), "bitter" is the lack of time left for the "sweet" (the old age), and "story" is the everyday life. A film about the ancestral, pure way of living and loving. A cinematic, observational, sometimes voyeuristic look at a way of life and a life itself, both almost extinct.

Andrei Dascalescu was born in 1984 in Piatra Neamt, Romania. He graduated Film University in Bucharest; worked as editor and sound engineer on many films, including Francis Ford Coppola's YOUTH WITHOUT YOUTH. Also he produced and directed FLY, a 2 minute feature, selected in 11 festivals, including Cinemed Montpellier. CONSTANTIN AND ELENA is his documentary and feature-length debut.

An observing and contemplative film on ageing, love affairs, marriage and wisdom of life. The director makes us care about his own granny and grandpa. Nicely structured, done in a pure cinema vérité style, the film, through the skillfully created suspense of silence and the inner dynamics of the protagonists' every day's life routine, keeps us glued to the screen till the very end.

ZILELE FILMULUI ROMĂNESC / ROMANIAN DAYS

CONSTANTIN ȘI ELENA

CONSTANTIN AND ELENA

Regia / Director: Andrei Dăscălescu

*f*IPRESCI

ROMÂNIA, SPANIA / ROMANIA, SPAIN, 2008

DURATA / RUNNING TIME: 103'

FORMAT: HDV, COLOR, 1:1.85

ANDREI DĂSCĂLESCU
FILMOGRAFIE / FILMOGRAPHY

Constantin and Elena (2008)

Imaginea / Director of Photography

Andrei Dăscălescu

Montajul / Editor

Andrei Dăscălescu, Laurențiu Mares,

Alexandru Lungu

Producător / Producer

Andrei Dăscălescu, Roberto Blatt

O producție / Production

FilmLab, Chello MultiCanal

Premii / Awards

Premiul de debut / First Appearance Award

– IDFA 2008

Constantin a cerut-o de soție pe Elena când aceasta avea numai 19 ani și se cunoscuseră de-abia de o zi. 54 de ani mai târziu, sînt la fel de îndrăgostiți și duc o viață simplă într-un sat românesc, îmbogățindu-și fiecare clipă de rutină cu povești, vorbe din bătrîni și, mai ales, cu cîntece. Constantin și Elena cîntă tot timpul, în gînd, unul celuilalt, animalelor și naturii. Cîntă despre iubire, curaj, viață și moarte.

Urmărind, vreme de un an, viața acestui cuplu, filmul conturează o imagine splendidă a unei povești de dragoste cît se poate de simplă.

Constantin proposed to Elena when she was 19 after their first day spent together. They were married a month later. 54 years later and still in love, they live a simple life in a Romanian village, enriching each moment of their routine with stories, old-wisdom talks and mostly with singing. Constantin and Elena sing all day, to themselves, to each other, to animals and to nature. They sing about love, bravery, life and death.

Following one year in the couple's life, this film draws the beautiful image of a simple love story.

WORLD SALES

First Hand Films – Fritz Heeb – Weg 5, 8050 Zürich/Switzerland
T: 41 44 312 20 60, F: 41 44 312 20 80

ALL CHANGE!

The Romanian Film Festival in London, 6th Edition
1-4 May 2009
Curzon Mayfair, 38 Curzon Street, London W1J 7TY

SATURDAY 2 MAY 2009

6.15pm

Followed by Q&A with director Andrei Dascalescu

CONSTANTIN AND ELENA (Constantin si Elena)

Dir. Andrei Dascalescu / Romania 2008 / 103 mins
Director Andrei Dascalescu almost single-handedly created this beautifully shot, observational documentary set in a rural village, following Constantin and Elena who've been married for 55 years.

In the evening of their lives, they reflect on their rich past, sing traditional songs together and talk matter-of-factly about what will happen when they die. Day in and day out they work at their farm, hardly ever take a break and when they do, Elena weaves colourful carpets and recites her poetry, skills she learned in her childhood years at the convent.

Constantin adores watching her, if he isn't off to church, or bringing flowers to their son's grave. It's a reflection on life as it was, dying traditions and a heartfelt story of two very loving, artistic and wise people – an entrancing, award winning film that's not to be missed.

Awards:

IDFA 2008 First Appearance Award (WIN)
Gopo Award for Best Documentary (Nomination)

See also www.constantinandelena.com

ALL CHANGE!

u o rară intuiție, regizorul a prins această coprezență a unor timpuri care s-au sedimentat în memoria celor doi și care devin contemporane în perspectiva morții.

Angelo Mitchievici

CRONICA FILMULUI

FILMUL lui Andrei Dascalescu a fost deja judicios remarcat pe plan internațional, iar Premiul First Appearance, la festivalul olandez IDFA 2008 (Festivalul Internațional de Film Documentar), supranumit și „Cannes-ul documentarului” spune foarte multe despre acest debut. Dincolo de premii, filmele își dobândesc un statut special și prin receptarea în lumea din care au provenit, iar lumea lui Constantin și

Elena este în primul rând o lume românească, lumea unei Români profunde de care ne îndepărtează caricaturile folcloristo-butaforice gen „Eterna și fascinantă Românie” sau kitschul triumfalist al „fabulospiritului” emanat de cine știe ce contopist prăfuit, ambele exportate cu tam-tam ca material autentic românesc. Filmul a fost prezentat recent la închiderea primei ediții a festivalului de scurt metraj de la Piatra-Neamț, „Festivalul de Piatra”. Constantin și Elena sunt numele celor doi pontifi, împărat și împărăteasa, puși în rândul sfinților pentru a fi acordat drept de rezidență religiei creștine încetând astfel persecuțiile și teribilele exacțiuni la care erau supuși.

Sunt și numele celor doi protagoniști ai filmului, un Constantin și o Elena pe care regizorul acestui documentar-testimonial le conferă demnitatea acelei sfințenii care vine din dragoste. Pe scurt, este vorba despre bunicii lui Andrei Dascalescu, și chiar dacă asuma discreția operatorului, prezența sa este mai mult decât una neimplicată. Oriunde camera îi urmează pe cei doi sunt locuri cunoscute de regizor, locuri care au vârste și memorie, care se reflectă subtil într-o dimensiune interioară ce depășește cadrul filmului și constituie o lentilă în plus. Cu alte cuvinte, Andrei știe terenul, și ne aflăm prin ochii magice ai camerei care ni-i apropie pe acești doi bătrâni trăind și rememorând vârste într-un fel de casa a bunicii lor la Ionel Teodoreanu. În primul rând sunt locurile, fiecare încapere are particularitatea ei, camera de oaspeți este acoperită cu scuarțe, covoraie moldovenesti, podul este decorat cu cărnați, slanina, afumături toate atârnând de grinzii în penumbra. Acolo se afla copăia de lemn prin care trece legănat fiecare membru al familiei. M-a surprins de câte ori regizorul se oprește asupra scarilor de lemn, cei doi bunici urca și coboară scări, cu o anumită lentoare, iar mișcarea lor scandează ceva din urcusurile și coborârurile dialogului dintre ei. Cu un firuș care a dispărut din cotidianul nostru, cei doi vorbesc despre moarte, glumesc cu ea, dar o și iau în serios pentru ca așa cum discută bunicul cu un prieten de aceeași vârstă, moartea te găsește oriunde a-i fi, de ea nu te poți ascunde. Însă ea este și o masură a vieții la al cărui capăt se afla memoria despre cel care ai fost. Aceasta memorie se regăsește în lucruri, cele pe care le împarți pentru a arata ce ai făcut, dobândind respectul comunității și în cei tineri care-ți urmează. Într-o carte excelentă, *Nunta mortului*, Gail Klingman realiza o adevărată fenomenologie rituală a morții în societatea taranească având drept reper în primul rând satele din nordul Moldovei, din Maramureș și Bucovina. Cercetarea reușea să configureze o întreaga matrice spirituală, ceea ce cred că reușește pe cu totul alt palier și Andrei Dascalescu cu filmul său. O altă carte remarcabilă în care se poate reflecta documentarul este cea a lui Ernest Bernea, *Spatiu, timp și causalitate la poporul român*. Revazut într-un astfel de context putem realiza și valoarea documentară a filmului, însă ceea

Constantin și Elena

ce este număidecât minunat cu acest film, care nu intenționează să fie un film etnologic, sta în capacitatea regizorului de a evoca o întreaga lume, o lume în curs de dispariție văzută prin ochii celor doi bunici, lumea satului de altădată. O lume armonioasă, unde suferința și bucuria își au rostul lor și asigură echilibrul. Constantin vorbește la un moment dat despre aceasta când spune că rădem cu un ochi și plângem cu un altul, privind prin cei ce vin la cei care se duc. Un moment de excelență al filmului, aș îndrăzni să spun paradigmatic, este oferit tot de Elena care îi povestește nepoatei sale ceea ce în termeni de specialitate am putea numi un mit. Mitul, povestea se afla inserată într-un covor acoperit de flori, probabil un obiect de zestre. Fata întreaba cum se numește o serie de flori, numele le-a uitat, iar răspunsul vine în versuri, unde bunica explica nu numai numele fiecărui flori, dar și locul și rostul ei în tabloul din covor citit de la dreapta la stânga. Avem în acest covor ca în *Orbitor III* al lui Mircea Cartarescu o *imago mundi*, este însă lumea de esență paradisiacă, epurată de reziduri și unde moartea și viața își au rolurile consacrate. Filmul lui Andrei ne instalează în acest univers paradisiac, dar nu idilic, pentru că înfrumusețarea lui nu ține de cosmetica edulcorată a pastorelei, ci de o esențializare care merge mâna în mâna cu înțelegerea și acceptarea rostului fiecărui lucru, fiecărui gest, a principiului armonie care îl edifica. Se poate vedea acest lucru și din felul în care cei doi bătrâni reacționează la ceea ce ține de faptul mundan strain de alteritatea politicului. Televizorul este „minciuna” pentru Constantin, replica Elenei îl pune la punct, este minciuna, dar ea este una placută, adică divertisment. Nu trebuie însă să îl iei în serios. Pe poarta lor se găsește un afiș electoral, bătrânii citesc mesajul, dar nu-i impresionează, se bucura de cadourile electorale, dar asta nu-i schimba. Lumea lor este alcătuită din gesturile care scandează ritmurii, hranițul animalelor, mulsul vacilor. – Constantin le cântă –, treburile câmpului, instalarea războiului de țesut. În fața televizorului la care se aud știri în engleza despre un alt continent, despre o alta lume, Elena toarce lăna din caier. Chipul ei luminat din interior reflectă amintirea, ea nu este, de fapt, acolo, ritmurile acestei lumi pentru care stau marturie Constantin și Elena nu se acordă cu cele ale lumii noi fata de care bătrânii manifestă o mefiență lipsită de ostentație acra. Firul vieții lor separa două lumi, una inconsistentă, înșelătoare, departe și una care are consistența, cu sens, aproape. Un obiect strain, o cutie de pepsi-cola

este cercetată cu o curiozitate care-l amuza probabil pe spectator. Constantin citește cu voce tare neologismele tehnologiei de vârf a carbohidraților, desfacerea cutiei este un prilej de agitație a celor doi bătrâni până ce Constantin descoperă repede spulul. Nu este vorba de ignoranță, ci de o anume inocență, de acel „prima oară” care îi transformă pe cei doi în niste copii. Aceste mici momente nu sunt speculate umoristic de Andrei Dascalescu, și nici antropologic. Regizorul a știut să prinda rezonanța fiecărui gest, mirările, curiozitatea vie și sensibilitatea în fața noului într-un tipar genuin. Constantin cântă cântece religioase, își are locul său în strana printre ceilalți bătrâni ai satului, însă poate fi auzit cântând și române, așa cum Elena cânta un cântec de lume, cu rezonanță mai degrabă taranesti, dar și un cântec care suna a litanie, de o tristete arhaică, strabătând vami uitate. Cu o rară intuiție, regizorul a prins această coprezență a unor timpuri care s-au sedimentat în memoria celor doi și care devin contemporane în perspectiva morții. Lumea românească este interbelică, transmisă prin ecou și după 1947 înainte de a se dizolva cu lumea din care a provenit, lumea satului este bogată în cimilituri și coduri organice care fixează ironia la locul ei în cântec. Cel mai des cei doi discută despre casatorie și moarte, sunt casatori de peste o jumătate de secol. Casatoria este prilej de ironii tandre, moartea un prilej de ironie chiar mai complexă care ascunde nu îngrijorarea, ci un fel de împacare, cu sine și cu existența. Cele două evenimente nu se mai situează în timp, ci sunt deopotrivă prezente și pregătite o ieșire din timp. Este extraordinară expresia de armonie pe care o dobândește această simbioză în filmul lui Andrei Dascalescu și în acest sens consta pentru mine marea lui merit, acela de a reflecta nu doar lumea lui Constantin și Elena, doi octogenari dintr-un sat din preajma orașului Piatra-Neamț, ci lumea lui Constantin și Elena ca lume ancestrală a satului, cu valori și semnificații pe care încearcă să le transmită, zestrea lor. Nu doar memoria bunicii se afla în joc, ci memoria tribului și a unei lumi redată fara emfaza, cu o extraordinară sensibilitate care transpare în simplul gest cotidian, în cântecul care acompaniază framântatul aluatului de cozonac sau al poveștii care explica rostul fiecărei flori din covorul lumii, de când este ea. Cred că alături de *Podul de flori* al lui Thomas Ciulei, poate sta și filmul lui Andrei Dascalescu, *Constantin și Elena*, cele mai bune filme documentare ale anului 2008. ■

DILEMAVECHE

Anul VI, nr.279 - 18 iunie 2009

» Arhivă

Back

CINEMA, ACOLO SUS...

Alex. Leo ȘERBAN

Două scrisori de la TIFF

Dragă Andrei Dăscălescu,

m-am bucurat mult că ai primit premiul pentru debut pentru Constantin și Elena! Nu l-am mai văzut de la premiera de la București de-acum câteva luni, când m-ai invitat, dar filmul tău mi-a rămas în amintire ca un „Pod de flori”. **Este tot un documentar foarte frumos, al lui Thomas Ciulei) între tine și bunicii tăi.**

Gala Premiilor în Educație
Fundația Dinu Patriciu

Cred că premiul ăsta ar trebui să te bucure cu atât mai mult cu cât este dat de un juriu de străini. Într-adevăr, nu cred că cineva – din Islanda și pînă în SUA, trecînd prin Sri Lanka – nu ar fi deopotrivă interesat, amuzat și emoționat de acest film! E în el atîta adevăr uman, cum se spune, atîta tandrețe, finețe și devotament – devotamentul de a păstra imaginea bunicilor tăi – încît îți merge la suflet.

Am înțeles că, deși este primul tău film (iar tu nu te consideri regizor, cum ai declarat și pe scenă; lol, vorba'ceea), nu a putut fi inclus în competiție pentru că nu este pe peliculă de 35mm... Dă-mi voie să mă indignez și să spun: Dar ce păzește CNC-ul?! Cum e posibil să nu se găsească bani pentru a transpune pe peliculă acest film, în schimb se găsesc bani (mulți!) pentru atîtea sub-filme? Cred că, în cazul unor debuturi atît de convingătoare – cum este al tău și cum a fost cel al lui George Dorobanțu cu Elevator, anul trecut –, CNC-ul are datoria de a le trece pe 35mm fără să mai aștepte indicații speciale! Iar televiziunile (multe, alea care sînt) ar trebui să se bată să le obțină.

Ce mai fac bunicii tăi? Știu că s-au emoționat văzîndu-te la televizor, te rog spune-le că ei ne-au emoționat pe toți, pe ecran mare! Ce frumos este momentul ăla cînd bunica ta Elena stă pe pat cu nepoata ei, care-o ține în brațe pe fetița ei, și le explică la amîndouă ce nume poartă fiecare floare din covorul de pe perete, țesut de ea... E ca un poem al fericirii lucrat de ea – lucrat preț de o viață, căci și florile alea, și fetele care stau și-o ascultă sînt fructul trudei ei iubitoare. Te uiți la acel moment și-nțelegi că, orice s-ar spune, merită să trăiești cîtă vreme îți se îngăduie atîta frumusețe.

Cu bine.

TURISMUL ROMÂNESC "PE CAI MARI"

SITUAȚIUNEA
PE CE LUME TRĂIM
TÎLC-SHOW
IERI CU VEDERE SPRE AZI
LA ZI ÎN CULTURA
REGIMUL ARTELOR ȘI MUNIȚIILOR
LA CENTRU ȘI LA MARGINE
LOCURI COMUNE
...DIN POLUL PLUS
MASS COMEDIA
LA FAȚA LOCULUI
LA SINGULAR ȘI LA PLURAL
OAMENI CU DILEME
CINEMA, ACOLO SUS...

BURSE NEW EUROPE COLLEGE

La Cannes-ul documentarului: Festivalul de Film Documentar, Amsterdam, 2008 – Constantin și Elena

Mihai Fulger, un interviu cu Andrei Dăscălescu

În perioada 20-30 noiembrie 2008 are loc Festivalul Internațional de Film Documentar de la Amsterdam (IDFA), recunoscut drept cel mai important eveniment mondial de specialitate. Anul acesta, un singur film semnat de un regizor român a fost inclus în secțiunile competiționale ale festivalului. Constantin și Elena (coproducție România-Spania), primul lungmetraj documentar al lui Andrei Dăscălescu (operator, sound designer, monteur, producător și regizor), va concura, în cadrul secțiunii "First Appearance", cu alte 14 filme de debut din întreaga lume, pentru un premiu în valoare de 2.500 de euro. Din 67 de ore de material brut filmat, autorul a păstrat în versiunea finală, care va fi prezentată în premieră mondială la IDFA, aproximativ 100 de minute.

IDFA este cel mai amplu festival de film documentar din lume. În fiecare an, începând din 1988, la Amsterdam sînt prezentate peste 250 de filme internaționale. IDFA este și principalul loc de întîlnire al profesioniștilor din lumea documentarului. Cea mai importantă prezentare românească de pînă acum s-a înregistrat în 2004, cînd filmele a patru regizori (Dumitru Budrala, Florin Iepan, Alexandru Solomon și Ileana Stănculescu) au fost incluse în diferite secțiuni competiționale ale festivalului. Anul acesta, Podul de flori de Thomas Ciulei e prezentat în programul paralel "Best of the Fests 2008".

Mihai Fulger: Cum te-ai decis să faci un film despre bunicii tăi?

Andrei Dăscălescu: Primul meu gînd a fost să le păstrez poveștile, să le immortalizez farmecul. Cînd eram mic, stăteam cu verișorii mei lîngă războiul de țesut al bunicii și-i ascultam cîntecele, poeziile și poveștile, în timp ce ea ne țesea... zestrea. Și bunicul cîntă, inventează versuri cu orice ocazie și e mare povestitor. Au trecut amîndoi prin multe. Cînd mi-am cumpărat camera video, mai întîi i-am filmat pe bunici. Cum am ajuns să fac dintr-un filmuleț personal, de familie, o coproducție internațională e o altă poveste. Eram asistentul lui Walter Murch la Youth Without Youth, filmul lui Coppola. Cînd aveam cîte un weekend liber, îmi luam camera video și fugeam la bunici. Ideea, fixația de a avea doar cadre fixe am descoperit-o încă de la prima casetă, dar o vreme am filmat și interviuri. Cînd producția filmului lui Coppola se apropia de sfîrșit, am obținut (cu greu!) de la bunica niște carpete făcute de ea, pentru a le face cadou oamenilor cu care lucrasem mai bine de un an: Walter, Francis și Anahid (producătoarea executivă a filmului). Atunci m-am gîndit să pun cap la cap niște imagini din ce filmasem de-a lungul vremii, ca să fac cadoul mai interesant. A ieșit un filmuleț de 30 de minute, cu cadre fixe, fără interviuri, cu dialoguri și situații naturale. Walter Murch a fost cel care mi-a spus că am un film în mină, nu doar niște filmări cu bunici. Cam atunci a început totul, cînd am realizat că din felul lor de-a fi, din dragostea, optimismul și seninătatea lor avem cu toții de învățat, iar eu pot arăta aceste lucruri cinematic. Am făcut primele filmări în vara lui 2006. De atunci am filmat de cîte ori am avut ocazia, dar m-am apucat mai serios de lucru acum un an, în octombrie 2007.

M.F.: Cum a fost primit proiectul?

A.D.: Am mers cu proiectul la un workshop de film documentar, la Timișoara, ca să caut confirmarea potențialului său, de care nici măcar eu nu eram convins. Cînd am arătat secvențe din ce filmasem, toată lumea m-a încurajat. Astfel am ajuns la Lisabona, unde am "pitch-uit" (prezentat) proiectul în fața unei comisii de posibili investitori și în fața publicului. Am arătat un trailer de 3 minute și am vorbit 4 minute. Succesul a fost remarcabil. Practic, încă de atunci am găsit coproducătorul spaniol și distribuitorul internațional. Au urmat și alte ateliere sau piețe internaționale de film documentar, unde proiectul a fost bine primit, dar, din păcate, alte finanțări nu au mai venit. Cum nu sînt prea experimentat nici ca regizor, nici ca producător și am eșuat în încercarea de a mă alia cu un producător consacrat, nu am avut cum să aplic pentru o finanțare la CNC. Trebuie să menționez, însă, că CNC-ul mi-a fost tot timpul alături, de la sprijinul pentru deplasări internaționale pînă la consultanță, ori de cîte ori am avut probleme. Constantin și Elena a fost realizat integral cu resurse proprii și cu investiția din Spania. Interes și sprijin pentru proiect, însă, au existat atît în țară, cît și în străinătate.

M.F.: Cum ai obținut cofinanțarea spaniolă?

A.D.: La prima prezentare oficială, la Lisabona, Roberto Blatt de la Chello Multicanal (o mare companie spaniolă) s-a îndrăgostit de proiect. În prezentarea comisiei, el a spus că e interesat de documentare despre sport (în special fotbal). Apoi, după ce i-a văzut pe Constantin și Elena și după ce mi-a ascultat prezentarea, a zis că mi-ar da bani și din buzunar pentru acest film. În final, și-a convins compania să investească, iar el mi-a devenit un al doilea tată, fiindu-mi alături la orice pas. Din păcate, asta a fost singura finanțare, restul fiind acoperit din absolut tot ce am cîștigat eu cu alte proiecte, la care am făcut sunetul sau montajul.

M.F.: În ce fel s-a modificat comportamentul celor două personaje principale în fața camerei de filmat?

A.D.: Cred că asta surprinde pe toată lumea: cît de naturali sînt bunicii mei în fața camerei de filmat. Aș zice că de la început au fost ei înșiși, dar pe parcurs s-au obișnuit și mai bine să mă ignore și pe mine, și camera. Aceasta a devenit un obiect obișnuit în casa lor (o lăsam acolo chiar și în zilele în care nu filmam), iar eu am avut, desigur, avantajul de a le fi nepot. La început, lăsam camera să filmeze și plecam din cameră sau mă prefăceam neatenți, pentru a surprinde momente cît mai veritabile, dar mi-am dat curînd seama că ei sînt la fel – cu mine sau fără mine, cu cameră sau fără cameră.

M.F.: Cîte persoane au participat la realizarea filmului?

A.D.: Am filmat și montat singur. Cred că e mult spus "regizat" pentru ce-am făcut, dar tot eu sînt și regizorul. Și chiar producătorul. Am încercat la o filmare să am un sunetist, iar la alta – un al doilea cameraman. S-a modificat totul, n-a mai funcționat nimic din relația construită între mine, cameră și bunici. Așa că la aproape toate filmările am fost singur, am locuit acolo, i-am ajutat la treburi, iar în rest am fost "invizibil", cu tot cu cameră. Mi-au fost alături, însă, niște oameni nemaipomeniți: Walter Murch, care a vizionat rough-cut-ul (versiunea lungă) și mi-a făcut sugestii, Roberto Blatt, Peter Symes de la Discovery Campus Masterschool și mulți, mulți alții, pînă la prietena mea, care este asistent al proiectului.

M.F.: Pare riscant să debutezi cu un lungmetraj. De ce ai luat această decizie?

A.D.: Inițial mă gîndisem la un mediu-metraj, iar obiectivul oficial al contractului de coproducție este un film de 52 de minute (durata standard pentru televiziune). Apoi am decis că prima versiune a filmului poate fi mai lungă, neimpunîndu-mi o limită. Faptul că debutez în lungmetraj îmi pare și mie incredibil, dar trebuie să recunosc că nu a fost premeditat. Așa a ieșit.

M.F.: De ce ai ales să nu intervii, ca regizor, în scenele filmate, optînd pentru un documentar de tip pur observațional?

A.D.: După cum am mai spus, bunicii mei au o experiență de viață fabuloasă. M-am hotărît să-i arăt așa cum sînt, să arăt ce fac și ce spun în cele mai banale momente din viața lor rurală, cu ritm ancestral, fermecătoare și boemă în același timp. A fost o decizie grea care a făcut dificil de găsit răspunsul la cea mai frecventă întrebare: "Despre ce e filmul tău?".

M.F.: Cum ai gîndit structura filmului?

A.D.: Altfel spus, "Despre ce e filmul tău?". Într-un fel despre nimic, într-un altul despre foarte, foarte multe. Am avut ideea unei structuri ciclice, care să înceapă și să se termine cu iarna, cu mesajul implicit că totul merge mai departe, cu aceeași "viteză" și aceeași aparență banalitate. Cred că tema principală a filmului e timpul, deși eu aș fi vrut să fie dragostea. Tema asta îl face puțin mai amar, dar și mai profund. Filmul nu are nici o structură revoluționară, momentele se înșiruie (aparent!) cronologic. Și cred că e bine așa, deși mi-ar fi plăcut să încerc și niște structuri alternative, complet diferite. Poate o s-o fac după premieră.

M.F.: Pentru ce public ai realizat acest documentar: românesc sau străin, de festival, de cinema sau de televiziune?

A.D.: La întrebarea asta am un răspuns care poate suna a marketing, dar e cît se poate de sincer: am făcut filmul pentru că am considerat că eu și posibilibi spectatori avem foarte multe de învățat de la Constantin și Elena. Deși nu ne dau o rețetă a fericirii lor, a împăcării lor cu toate lucrurile de pe lumea asta (inclusiv – sau mai ales – cu moartea), vedem că se poate și altfel, că putem fi fericiți cu ce avem, în loc să fim nefericiți pentru ce ne lipsește. Asta a fost și este idealul meu: să fac cît mai multă lume să înțeleagă că rezolvarea neajunsurilor nu stă în nefericire, în protest, dar nici în resemnare. Dacă filmul e pentru cinema sau televiziune, asta ține de o strategie de distribuție care n-a fost încă stabilită. Eu vreau să-l vadă cît mai multă lume. Pentru unii o să însemne ceva, alții or să se plictisească de moarte. Probabil o să aibă mai mult succes în afara țării, pentru că la tot farmecul personajelor se adaugă și "exotismul" satului românesc, care pentru noi prezintă mai puțin interes.

Scriitorii români față-n față cu netul

Patapievici (foto) răspunde pe net doar la atacurile virtuale la persoană, Radu Cosasu se consideră un invalid în epoca lui online, Ruxandra Cesereanu se joacă cu comentatorii și zece ore pe zi, iar Ioan T. Morar postează dimineata, la prânz și seara ● 14-15

weekend
VINERI • SĂMBĂTĂ • DUMINICĂ

Cotidianul.

16-18 IANUARIE 2009
1 LEU

APARE DIN 1991 FONDAT DE ION RAȚIU EDITAT DE GRUPUL REALITATEA - CAȚAVENCU NR. 10 (5217) 32 PAGINI

Colecțiile LITERAR
Miercuri 21 ianuarie numai împreună cu ziara la un preț special 6,90 ro

Amplificator Alaga un port
BC
Gând
În Pa

Sfinților bunici Constantin și Elena

● Tânărul regizor Andrei Dăscălescu a prezentat de curând la Piatra Neamț, într-o avanpremieră informală, pentru „actori” și realizatori, filmul său de debut, documentarul de lungmetraj „Constantin și Elena”, ce-i are ca protagoniști pe bunicii cineastului.

gabriela.lupu@cotidianul.ro

ANDREI DĂSCĂLESCU s-a infiltrat discret cu camera sa de filmat în intimitatea vieții de zi cu zi a unui cuplu de tărani, căsătoriți de 56 de ani, dintr-un sat din Neamț, viață perfect reglată cu ritmul liturgic. Filmul reușește să nu cadă prea tare în idilic, evitând cu inteligență dulceleșurile pășunite, transmitând însă multă emoție. Bunicul, cântăreț în corul bisericii, bunica, poet popular și măiastră țesătoare de covoare, au crescut câteva rânduri de copii, fii, nepoți și strănepoți, ce au fost cu toții legați într-o covată din lemn. Regizorul a vrut să-i „păstreze” pe bunici pentru totdeauna așa cum erau ei, cu farmecul, cu naturalitatea și cu portia lor sănătoasă de buin-simț și

După 56 de ani de căsnicie, cei doi bunici din Neamț au devenit eroii documentar

modestie țărănească. De fapt, filmările au fost făcute inițial ca pentru un film de familie, fără a intenționa să devină o peliculă „profesionistă”. După o viață trăită împreună, cei doi păreau mai degrabă aceeași persoană, cele două

fete ale aceleiași monede. Bunicul frământă cozonacul de Paste, bunica îl îmbracă frumos pe „mosul” ei când acesta pleacă la biserică și îl dă cu parfum „de damă”, se tachi-nează reciproc și râd din orice, ca doi

copii mari, în căsuta mică simțindu-se în aer, ca o prezentă aproape fizică, dragostea simplă, curată, fără zorzoane. „Ce înseamnă s-o iubești pe femeia ta? Păi, s-o respecti, să te înțelegi cu ea, s-o ascuți”, îl zăbovează bătrânul,

fredonând apoi, nostalgic: „Tinerel m-am însurat, tinerică mi-am luat”.

Asumându-și din start nota subiectivă, regizorul îi filmează pe bătrâni cu o duioșie nedisimulată. „Bunicii nu luau în serios chestia asta cu filmatul, plus că făceam parte din viața lor, locuiam acolo, îi ajutam la munci, de asta în film totul pare natural pentru că ei făcuseră de mine nu aveau nici o inhibiție”, a explicat Andrei Dăscălescu. Transformarea sutelor de minute filmate pentru uzul familiei în film în toată legea a venit după ce Andrei a lucrat în echipa lui Francis Ford Coppola la „Tinerete fără tinerete”. Dându-i-le cineștilor americani din echipă câte un covor țesut de bunica lui, Andrei le-a prezentat și câteva minute filmate cu bunicii săi pentru a face darul mai deosebit. Atunci, Walter Murch, asistentul lui Coppola, i-a spus că are material pentru un documentar.

„Constantin și Elena” a fost unul din aceste singure prezentări românești din competiția Festivalului Internațional de Film Documentar de la Amsterdam și a câștigat premiul secțiunii First Appearance, dedicată filmelor de debut.

BEST DEBUT

First films are always tough. And to direct, edit and shoot one's debut film... triply so. And to fulfill these tasks in such a compelling and mature manner marks the recipient of our prize for the best debut contribution as a promising talent in Romanian cinema.

His name is **ANDREI DĂSCĂLESCU**

and his film is **CONSTANTIN AND ELENA.**

Proiecție specială
Concurs, în regia lui Dan Pița, al treilea regizor din secțiunea 3x3 a acestei ediții.
PAGINA 5

Nu rata!
Polițist adjectiv de Corneliu Porumboiu, proaspăt premiat la Cannes, și *Katalin Varga*, în regia lui Peter Strickland, premiat la Berlinale 2009.
PAGINA 14

APERITIFF

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM TRANSILVANIA
Ediția 8, 29 mai - 7 Iunie 2009, Cluj-Napoca

Publicație oficială a TIFF
#7, Iul, 4 Iunie 2009
www.tiff.ro

Prezentat de:

7111A HRO: avannremiera extraordinară la Două lucruri sînt tipice zenta țara. Pentru a marca

Joi | 4 Iunie | 2009

APERITIFF / 14

Zilele filmului românesc

Polițist, adjectiv

După *A fost sau n-a fost*, Corneliu Porumboiu s-a oprit pentru cel de-al doilea lungmetraj (filmul româ-

la rîndul nostru, așteptînd la fel ca el. Dar payoff-ul vine la final, unde așteptarea spectatorilor va fi recompensată

Constantin și Elena

Documentarul observațional al lui Andrei Dăscălescu este (cel puțin în opinia unui ne-pasionat de documentare și prea puțin tangent cu mediul rural) unul dintre must-see-urile românești ale TIFF-ului. Pentru ca documentarele (oricît de bine făcute ar fi) nu se bucură de expunere prin cinematografele și multiplexurile patriei, pentru că este sincer și deloc *exploatațional*, empatic dar deloc căzut în admirații pășuniste, realist și umoristic. Genul de film care amint

all odds (debut, subiect nu chiar senzaționalist, buget mic) este simpatic și memorabil chiar și pentru cei lipsiți de bunici 100% rurali. Căsătorit de 55 de ani, proaspăt străbunici, protagoniștii din titlu au și noroi în bățură, și pisică în casă, și nelămuriri referitoare la modul exact de utilizare al unei doze de Pepsi. Ce-i face memorabili este însă o aură de blîndețe și relaționare în doi venită cumva din scrierile unui Delavrancea sau Sadoveanu. ■

Katalin Varga

IDFA
INTERNATIONAL
DOCUMENTARY
FILM FESTIVAL
AMSTERDAM
29/30 NOVEMBER

ZATER/ZON NR9
DAGKRANT

Een nieuwe generatie documentairekijkers dient zich aan.
Tijdens de schoolvoorstelling gisteren in Munt 11 toonden de
kinderen zich een gretig en nieuwsgierig publiek.
foto: Corinne de Korver

'IK WILDE HET GELUK VAN MIJN GROOTOUDERS IN BEELD BRENGEN'

'Ik heb deze film in mijn eentje gemaakt, met een kleine HD-camera. Dat bleek voor mij de beste methode, zonder cameraman of geluidsmen erbij. Het duurde nog altijd even voordat mijn grootouders aan de camera gewend waren, maar na een tijdje vergaten ze bijna dat ik er was.' Dascalescu filmde zijn grootouders gedurende een jaar, wat leidde tot een intieme film over liefde op leeftijd. 'Ik wilde niet focussen op de armoede, het feit dat ze geen stromend water hebben en een wc in de tuin. Ik wilde juist hun geluk in beeld brengen en de kijker dat te laten voelen.'

Dat is inderdaad de kracht van *Constantin en Elena*, die werd genomineerd voor de First Appearance Competition. 'Ik volgde vorig jaar de IDFA Academy, nadat ik ook de IDFA Summer School had gedaan en het project in Lissabon had gepitcht. Ik had alleen een beschrijving en een trailer van drie minuten. Een Spaanse producent was zo enthousiast dat hij mee wilde doen met het project. Daar heb ik veel geluk mee gehad.'

Dascalescu maakt documentaires, maar hij structureert zijn films als fictie. 'Mensen zeggen vaak dat het een fictiefilm had kunnen zijn. Dat zie ik als een compliment. Mijn film is gestructureerd als de cyclus van het leven. Hij begint in de winter en eindigt ook weer in de winter. Er is een begrafenis, maar ook de geboorte van een achterkleindochter. En er is het Paasfeest, feest van wederopstanding. Zo wil ik de verschillende seizoenen van het leven in beeld brengen.'

De Roemeense fictiefilm heeft de afgelopen jaren internationaal een hoge vlucht genomen, met films als *California Dreamin' (endless)* van Cristian Nemescu en *12.08 East of Bucharest* van Corneliu Porumboiu. Nu nog de documentaire, zou je zeggen. Wint Dascalescu een First Appearance Award, dan zou dat een mooie impuls zijn voor de ontwikkeling van de jonge Roemeense documentairewereld. (CvH)

Constantin and Elena – Andrei Dascalescu.
Za 29, 17:30, Munt 12.

VOOR DE VORM

'ZO KON IK MIJN VERWARDE GEVOELENS VORM

De Koreaanse Jin Ly is bijna dertig. Ze weet hoe het is om te verhuizen. Ze heeft haar leven verward en in de hoop haar verwarde gevoelens vorm te geven, heeft ze een lange reis over land van Parijs naar Seoul gemaakt.

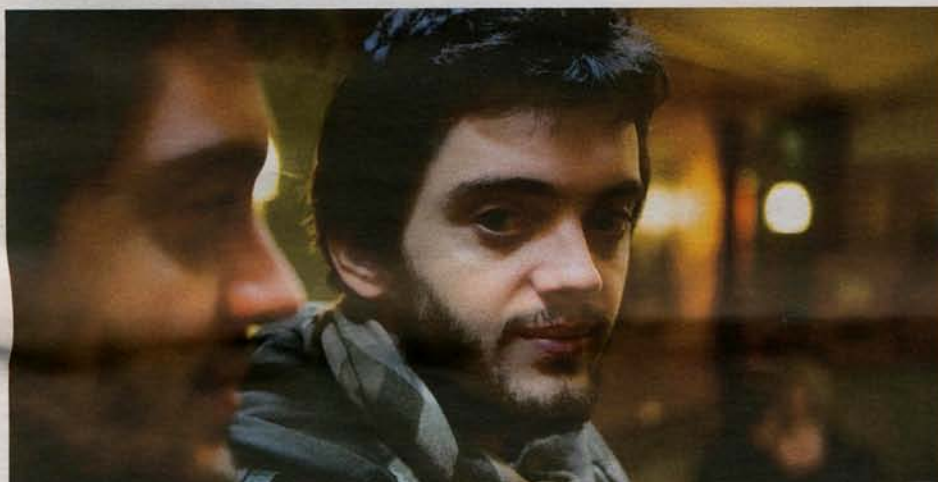
Jins reis resulteerde in *Trans#: Working Title*, een film die vol is met beeld en kleur. 'De film wil mijn eigen gevoelens op een rijtje te krijgen. Het is een reis van de kapitalistische maatschappij en de grote steden had geleefd, vroeg ik me af hoe ik dat zou voelen.' De eerste versie van de film mocht niet. 'Maar ik wilde vertellen?'

De tweede versie van Jins film, die op IDFA werd genomineerd, is een intuïtieve aaneenschakeling van beeld en geluid. 'De film is gevormd door ritme, vorm, kleur en een filmische manier kon ik veel beter mijn verwarde gevoelens bereikt een onheilspellende climax tegen de achtergrond van de snuivende montagesequentie van onderen.'

van duistere muziek.

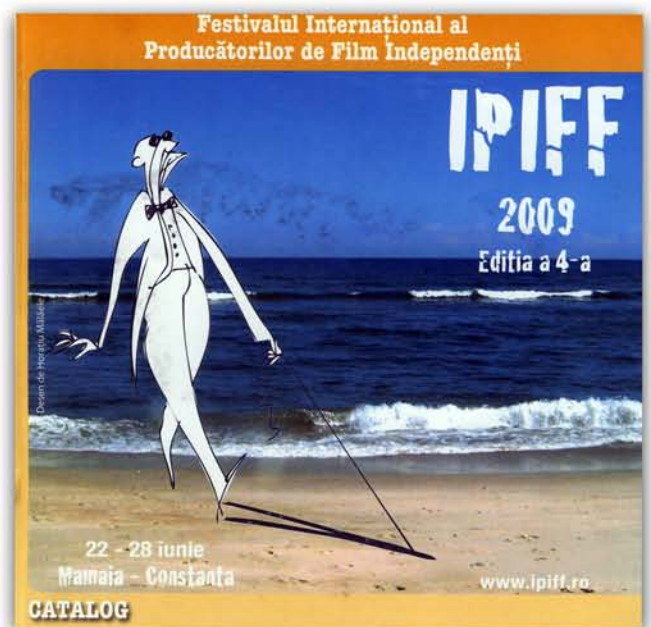
Jin benadrukt dat ook deze versie van *Trans#* is. 'De film voelt voor mij nog niet af. Er zit nog veel te vertellen. Ik denk erover een museale installatie te maken. Misschien doe ik mijn gedachten er dan bij.'

Trans#: Working Title – Jin Ly. Za 29, 18:15 uur

Andrei Dascalescu

foto: Felix Kalkman

COMPETIȚIE LUNG METRAJE DOCUMENTARE

România,
Spania /
Romania,
Spain

2008, 102 min

Constantin și Elena *Constantin and Elena*

Viața de zi cu zi a unui cuplu de bătrâni, documentată timp de un an în stil pur observațional, devine un film despre timp, viață și moarte, o lecție de inocență, fericire și seninătate și - nu în ultimul rând - o incredibilă poveste de dragoste.

A bittersweet love story. Where "sweet" is the love (after 55 years of marriage), "bitter" is the lack of time left for the "sweet" (the old age), and "story" is the everyday life. A film about the ancestral, pure way of living and loving. A cinematic, observational, sometimes voyeuristic look at a way of life and a life itself, both, almost extinct.

Producător:
ROBERTO BLATT

Am fost impresionat de la început de "povestea" filmului: cum un cuplu de bătrâni trăind în condițiile cele mai umile pot crea o lume a fericirii, a iubirii și a speranței. De asemenea, materialul de research mi-a arătat clar capacitatea narativă a lui Andrei, precum și sensibilitatea și talentul lui precoce.

Am fost convins că acest proiect va fi începutul unei cariere strălucite, și m-am simțit privilegiat să pot sprijini un tânăr atât de talentat, încă de la începutul carierei lui atât de promițătoare.

Premii

Festivalul Internațional de Film Documentar Amsterdam (IDFA), noiembrie 2008, câștigător al premiului First Appearance; Nominalizat la Premiile Gopo pentru cel mai bun film documentar; Le Paris du Cinema Roumain, Paris, aprilie 2009; "All Change" The Romanian Film Festival in London, Londra, may 2009.

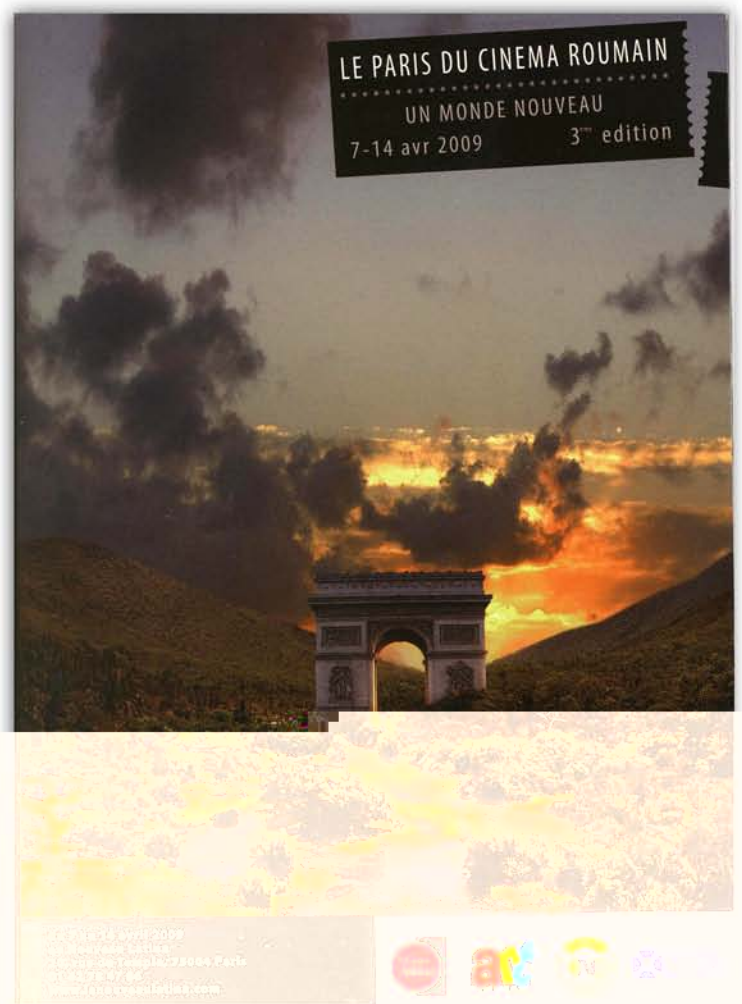
Regie, imagine, montaj:
ANDREI DĂSCĂLESCU, FILMLAB
Co-producător:
ROBERTO BLATT, CHELLO MULTICANAL
Distribuitor:
FIRST HAND FILMS

Producător:
ANDREI DĂSCĂLESCU

Acest prim film al meu s-a născut din fascinația mea pentru cele două personaje. Curând aveam să aflu că această fascinație e transmisă oricui; urmare a trailer-elor mele de pre-producție, și brusc m-am trezit că micul meu proiect personal a devenit o co-producție internațională. În acel moment am fost tentat să las proiectul pe mâna unui alt producător român dar, în ciuda lipsei mele de experiență, eram cu proiectul într-o fază prea avansată ca să mai pot renunța la drepturile și creditul de producător. Am fost foarte norocos să-l am alături pe Roberto Blatt, care mi-a urmărit fiecare pas și m-a sfătuit de câte ori a fost nevoie.

This first film of mine came out from my fascination for the characters. I was soon to find out that this fascination is passed on to everyone seeing my pre-production trailers, so all of the sudden my film was not just a personal little project anymore, but an international co-production. At that time I was tempted to have another Romanian producer but, despite my lack of producing experience, I was already too far out in the project to leave my "baby"'s producer rights and credit to anyone else. I was very lucky to have Mr. Roberto Blatt as a co-producer, as he's been watching my steps and advising me whenever necessary.

documentaire roumain d'Andrei Dascalescu, 2008,
1h43, vostf. Avec: Constantin Vinca, Elena Vinca
Constantin et Elena nous raconte l'histoire d'amour d'un couple marié depuis plus d'un
demi-siècle qui vit dans un village pittoresque du Nord-Est de la Roumanie. Le film part de
l'observation des activités quotidiennes des deux personnages, suivies durant un an, pour s'élever
vers un monde spirituel, rempli de sagesse.

mian,
uianu,

Liefde is samen armoe leiden in een Roemeens dorpje

Constantin and Elena - First Appearance Competition

Andrei Dascalescu • Roemenië/Spanje, 2008

'Liefde is dat je met elkaar kunt opschieten', zegt de 83-jarige Constantin. Het klinkt simpel, maar misschien heeft hij wel gewoon gelijk. Hij kan het weten, want zijn huwelijk met Elena duurt al 55 jaar. Nog altijd houden ze samen hun boerenbedrijfje in stand. Het harde werken gaat gepaard met veel onderling geplaag. Ondanks de armoe

Time: 1:00:00

Daniel and Vlad, Romania

10:00:00